

Læsning i børnehaveklassen

MÅL FOR LÆSNING I BØRNEHAVEKLASSEN I FØLGE LUS - punkt 6

- Eleven kan indgå i samtale og dialog.
- Eleven forstår sammenhængen mellem skriftens tegn og talens lyd.
- Eleven har fået et kendskab til de 3 alfabeter - (navn, lyd og form).
- Eleven har lyst til at læse
- Eleven kan i et vist omfang pjatte med ord og rim.
- Eleven kender begreberne bogstav, ord og sætning.
- Eleven kan ”legeskrive” og lidt senere ”børnestave.”
- Eleven kan lytte aktivt til oplæsning og fortælling.
- Eleven kan genfortælle og selv fortælle historier.
- Eleven har viden om bogstavlyden, specielt den første bogstavlyd i et ord.
- Elevens kendskab til teksten er den bærende strategi + kendte ordbilleder + fokus på begyndelsesbogstavet i ukendte ord.
- Eleven kan adskille ordene, en til en korrespondance.
- Eleven begynder at grave sig ned i teksten dvs. interessere sig for detaljer i teksten.
- Eleven læser billeder lige så meget som tekst. Er de usikre, vinder billedet.
- Begyndende selvkorrektion
- Eleven har behov for at høre, hvad det læser. Læser derfor højt for sig selv.

FASTE TILTAG

- Dagligt arbejde med bogstaver og deres lyde.
- Fokus på varieret bogstavgenemgang, der inddrager forskellige læringsstile.
- Gode læsevaner (læsesamarbejde mellem skole og hjem).
- Individuel vejledning
- Læsebånd: 20 min. Højtlesning
- hver dag.
- Børnestavning.
- Makkerlæsning

AKTIVITETER

- Klasseværelset forsynes med mange billedbøger og andet materiale der inspirerer til at legeskrive og - læse (magnetbogstaver, papskilte, brevpapir, postkasse, postkort, huskesedler osv.)
- Hjemmene informeres om deres betydning for læseindlæringen, og bør opfordres til at læse / billedlæse /stimulere / samtale med deres barn.
- Liste til forældrene med gode ideer til oplæsningsbøger.
- Sproglig opmærksomhed (Efter fastlagt program, hvor bl.a. bogstavlyd understøttes af håndfonemer).
- Kommende 1.klasses dansklærer arbejder bl.a. med den ”begyndende læseindlæring” i 0. klasse i nogle timer om ugen.

Læsning i børnehaveklassen

EVALUERING

- Børnehaveklasseleder og læsevejleder forestår sprogscreening og KTI. (Kontrolleret tegneagttagelse) i starten af skoleåret september - oktober.
- Børnehaveklasseleder foretager 4 læseevalueringsopgaver i april. (Materiale: Læseevaluering på begyndertrinnet).
- Eleverne i børnehaveklassen vurderes ud fra LUS
- Elevplaner.
- Elevsamtaler.
- Der er klassekonference i april - maj med deltagelse af læsevejleder, kommende 1. klasse-lærer og skoleledelsen inviteres
- Bogstavtest.

ANBEFALELSVÆRDIGE MATERIALER

- Fandango Mini
- "Big Books"
- Rim og remser
- Læse let bøger
- Div. sange
- Klippe + pynte bogstaver i eget navn
- Hentediktat
- Små AKEA letlæsningsbøger + læsefidusens læsebøger
- "Her kommer jeg"
- "Stavetrappen"
- Bogstavbingo
- Bogstav o-løb
- Forme bogstaver i trylledej, piberensere m.m.
- CL: Quis & byt (Forlydsopmærksomhed, små staveord, rimord)
- Div. Børnestavningsark

Læsning i 1. klasse

MÅL FOR LÆSNING I 1. KLASSE I FØLGE LUS - punkt 10

- Bruger forskellige strategier på en formålstjenlig måde for at få en funktionel læsning.
- Barnet har alle strategier. Koden er nu knækket.
- Læser enkle tekster med stort udbytte.
- Læser selv nye tekster i kendt sammenhæng, hvor der er god forforståelse.
- Lydering indarbejdet. Kan lydere alle bogstaver. Får ofte fat i ordet inden da.
- Læsningen stopper ofte, barnet har brug for at rette fokus mod afkodningen.
- Læser ordet meget nøje for at begribe. Stopper op efter en sætning for at tænke over indholdet – giver det mening?
- Barnet styres mere af teksten end af billedet. Tror mest på teksten.
- Har behov for at høre, hvad det læser. Læser derfor højt for sig selv.

FAGLIG LÆSNING I 1. KLASSE

Genre

Mål kende forskel på fag- og skønlitteratur

Metode børnene skal præsenteres for begge slags litteratur ved lærergennemgang - modellering. De skal kunne sortere diverse bøger i fag- og skønlitteratur. På biblioteket skal børnene vises, hvor de finder de to slags litteratur. Børnene skal lære, at en fagbog handler om virkelighed og er noget, man kan lære noget af. Skønlitteratur er fantasi og giver oplevelse.

Teksttyper

Mål blive bekendte med berettende tekster

Metode får indblik i kendetegn ved berettende tekst: personer, steder og handling. Kronologisk forløb.

Læseforståelse

Mål indsigt i berettende histories opbygning og øget ordkendskab

Metode introduktion af berettende histories opbygning vjh f.eks en fisk, med hoved som starten, kroppen som handlingen og halen som afslutning.

Arbejde med ordforklaring. Ugens ord

FASTE TILTAG

- Gode læsevaner (læsesamarbejde mellem skole og hjem)
- Iværksættelse af tidlig læsehjælp for elever med behov for det.
- Læsebånd: 20 minutters læsning hver dag

- Læsevejleder i klassen
- Vejledt læsning
- Børnestavning
- Makkerlæsning

Læsning i 1. klasse

AKTIVITETER

- Der bør være bøger og materialer, der vækker elevernes interesse for bogens verden og giver dem lyst til at læse og skrive.
- ABC-sange
- Differentieret repetition af sproglig opmærksomhed det første halve år.
- Programmer og plakater.
- Hver dag: lærerens oplæsning, læsning af fælles tekst og elevens selvstændige læsning.
- Arbejde med angrebs- teknikker, lydglidning, prikke vokaler under og dele i stavelser.
- Medtænke læsning i emne- og værkstedsundervisning.
- Skrive breve til familie, syng kammerat, personer på rejse etc.
- Skrive huske- og ønskesedler.
- Kasser med indhold til læse- og skriveaktiviteter f.eks. posthus, prisskilte, brevpapir, regninger, vareskilte, kuverter, billetter.

EVALUERING

- Der arbejdes med at læseregistrere eleverne ud fra LUS
- I maj tages ordlæseprøve 1, Hogrefe.
- Klassekonference med deltagelse af kommunal læsekonsulent
- Elevplaner
- Elevsamtaler

ANBEFALELSVÆRDIGE MATERIALER

Skolen har følgende makkerlæsnings-bøger til rådighed

- ABE-se-bøgerne fra Daneklærerforeningen
- Tid til læsning fra Alinea
- Læsekasserne 1 og 2 fra Intervention Press
- Bo-bøgerne fra Special-pædagogisk Forlag
- Fri læsning – kasse 1 og 2 fra Alinea

Som fælles litteratur i 1. klasse på Sejs Skole til f.eks. generelle litteratursamtaler, sproglige- og grammatiske bade samt diverse læse- og skriveoplæg findes følgende samling i classesæt:

- Fandango 1
- Den første læsning fra Alinea (beregnet fra start til slut i 1. klasse)

Læsning i 2. klasse

MÅL FOR LÆSNING I 2. KLASSE I FØLGE LUS - luspunkt 12

- Barnet har vænnet sig til de sværere tekster. Må endnu lægge megen energi i selve afkodningen.
- Læser 2-3 ord i træk. Stopper op. Læser videre. Stopper op osv. Det begynder at flyde.
- Stopper ved ord, de ikke forstår. Staver dem.
- Læser flere ord før pauser.
- Der kan være lange pauser imellem læsning af ordene. Langsom læsning.
- Har behov for at høre, hvad det læser. Læser derfor højt for sig selv

FAGLIG LÆSNING I 2. KLASSE

Genrer

Mål eleven skal kende til fagbogens opbygning

Metode introduktion ved fælles stor fagbog og samtale om begreber som: forside, bagside, indholdsfortegnelse, overskrifter, underoverskrifter, illustrationer, stikordsregister, ordforklaringer, faktaboxe, kolofon og litteraturliste. Læse fagbøger og finde nævnte begreber

Teksttyper

Mål arbejde videre med berettende teksttyper og lære beskrivende teksttyper at kende

Metode indblik i kendetegn ved beskrivende tekster, hvordan noget er indrettet, ser ud, virker. Ikke kronologisk opbygning - tørresnoeren

Læseforståelsesstrategier

Mål øget ordkendskab, strukturere sin viden og søge ny viden

Metode VØL, ordkendskabskort og tankekort/mindmap, faglig ordbog
Forslag til arbejdet med faglig læsning på 2. årg.

FASTE TILTAG

- Læsekursus for klasserne
- Gode læsevaner
- Læsebånd: 20 minutters stillelæsning hver dag organiseret på årgangen
- Læsekontrakten
- Individuel vejledning
- Højtlesning

Læsning i 2. klasse

AKTIVITETER

- Klasseværelset bør være godt forsynet med et bredt udvalg af skønlitteratur, faglitteratur og andre materialer, der vækker elevernes interesse og giver dem lyst til at læse og skrive.
- Det er vigtigt, at læsning/skrivning går hånd i hånd med præsentation og fremstilling af tekster, evt. børnestavning.
- Ligeledes er det meget vigtigt altid at medtænke læsning i emne og værkstedsundervisning, på samme måde som en differentieret læseudvikling er en forudsætning for det enkelte barns læse og skriveudvikling.
- Tid og ro til fordybelse.
- Tidlig undervisning i faglig læsning
- Skønlitterært læsekursus for hele klassen.
- Træne læsestrategier.
- Løbende opfølgning på det enkelte barns læseudvikling og om det næste mål for læsningen.
- Udlevere lister med gode oplæsningsbøger til eleverne og forældrene.

EVALUERING

- I marts-april tages ordlæseprøve 2, Hogrefe af dansklæreren. Læsevejlederen følger op på denne test.
- Nationale test
- Læseudvikling: LUS-skemaet
lent
- Dansklæreren tager ST2 i efteråret.
- Teammøder
- Klassekonference med deltagelse af kommunal læsekonsulent
- Skole-hjemsamtaler
- Elevplaner

ANBEFALELSERVÆRDIGE MATERIALER

Fællesmaterialer:

- Dagbogs skrivning
- En fælles romangennemgang
- Fandango 2
- De små fagbøger
- Ignorabøgerne
- Vilde Veje

- Eventyrlæsning

Individuelle opgavesæt:

- Mimi skattejagt
- Kryds og tværs
- På sporet af sproget

Læsning i 3. klasse

MÅL FOR LÆSNING I 3. KLASSE I FØLGE LUS - Iuspunkt 15

- Læser nu flydende med god forståelse.
- Har et fundament af funktionelle læsestrategier og udvider sin læsning til også at omfatte bøger med et væsentligt større omfang end tidligere.
- Foretrækker typisk stillelæsning.
- Læser bøger, hvor indholdet udelukkende bæres frem ved hjælp af tekst.
- Korrigerer sig selv, hvilket betyder, at det forstås, hvad det læser.
- Kan læse lange tekster uden at give op
- Læser bedre stillelæsning end højtlesning. Afkoder alle ord
- Læser med betoning, holder pause ved punktum mv.

FAGLIG LÆSNING I 3. KLASSE

Genrer

Mål kende fiktion, faktion og faglitteratur

Metode skrive egen fagbog, præsenteres for faktion i forskellige fag, f.eks. Historie, engelsk....

Teksttyper

Mål at lære begreberne faktabokse, billedtekst og ordforklaringer i fagtekster

Metoder eleverne skal kunne lave faktabokse og ordforklaringer i egne skrevne fagtekster

Læseforståelsesstrategier

Mål at kunne strukturere og organisere faglige informationer

Metoder anvende kolonnenotat, kronologisk notat og billednotat.

FASTE TILTAG

Læseraket, meget gerne med fokus på faglig læsning.

- Der afholdes et afleveringsmøde i maj måned, med deltagelse af klassens dansk-lærer, klassens kommende dansk- og faglærere samt læsevejleder. Formålet er at sikre en god brobygning mellem indskoling og mellemtrin.

- Læsekontrakt

- Læsebånd: 20 minutters læsning hver dag

AKTIVITETER

- Læseaktiviteter, hvor man synliggør læsning i klassen. Dette kan være i form af bogorm, læsebarometer, præsentationer af læste bøger, etc.

- Læsekursus for hele klassen.
- Lærerens oplæsning – (gode lyttevaner, lettere at læse noget der har været læst op, svære tekster, øger ordforråd-

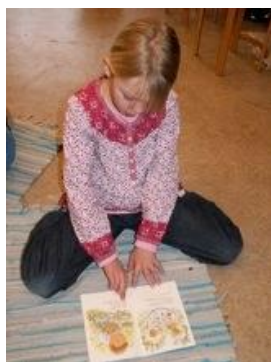
det, giver bedre forforståelse, inspirerer til videre læsning).

Læsning i 3. klasse

- Litteratursamtaler, sproglige samtaler.
- Læsning af fællestekst – (for klassen, makkeren.) Det giver ansvar over for hinanden, giver glæde ved at dele oplevelser.
- Selvstændig læsning – (øger den sproglige kompetence, automatiserer læsning og giver læselyst).
- Bruge skolebiblioteket så meget som muligt.
- Fortælleøvelser – brug båndoptager– læg mærke til tonen, hastigheden og pauserne. Fortæl derefter det samme med mimik og kropssprog.
- Hvordan bygger man en fortælling op, og hvordan bringer man den videre?
- Find forskellige slags tekster og snak om hensigt, afsender og modtager: (fx huskeseddel, fødselsdagskort, roman osv.).
- Faglig læsning
- Forfatterskabslæsning f.eks. Ole lund Kierkegaard
- Fabler
- Gyser
- Filmarbejde, filmanalyse, kortfilm
- Læseteater
- Billedanalyse
- Billedromaner
- Procesorienteret skrivning
- Grammatikforløb

EVALUERING

- Dansklærer tager Sætningslæseprøve 2, Hogrefe i marts-april og ST 3 i efteråret.
- Læsevejleder følger op på klassens tests.
- Klassekonference.
- Elevhandleplaner.
- Elevsamtaler.
- Skole-hjem samtaler.

ANBEFALELSVÆRDIGE MATERIALER

- Fandango 3. klasse
- Over stok og sten
- De små fagbøger, første fakta...
- Stavevejen
- Læsningens landskab
- Læse et forfatterskab, f.eks. Ole Lund Kierkegaard
- www.filmstriben.dk, www.dfi.dk
- Kortfilm

Generelt om læsning på **melletrinnet**

Formål

at konsolidere læsningen ved at eleverne læser meget og læser varierede tekster

at skabe læsere med en aktiv læseindstilling

at bevare læselysten

Når eleverne begynder på melletrinnet forudsættes det, at afkodningen, for langt de flestes vedkommende, er mere eller mindre sikker. For at sikre en progressiv læseudvikling skal elevernes fokus nu flyttes til de øvrige elementer af den interaktive læsemodel – først og fremmest skal eleverne udvikle en aktiv læseindstilling.

For at have en aktiv læseindstilling og en god læseforståelse kræves det, at læseren har en god sprogforståelse, dvs. et godt ordforråd, en god syntaktisk forståelse og et godt kendskab til tekstbånd.

Læserens viden om verden, viden om tekster og læserens aktive brug af sin viden har også stor betydning for læseforståelsen. Dertil kommer evnen til at kunne danne inferenser, dvs. at kunne læse mellem linjerne og evnen til at stoppe op i sin læsning i mødet med noget svært forståeligt.

Generelt om læsning på mellemtrinnet

Forældresamarbejde om læsning

Forældresamarbejdet på mellemtrinnet indledes med et forældremøde, hvor et hovedpunkt drejer sig om vigtigheden af læsning. Her skal det understreges, hvor vigtigt læsehastigheden er for elevernes fremtidige muligheder i Folkeskolen og i livet!

Ambitionen for læsningen pr. år er mindst 1500 sider for fjerde klasse, 2500 sider for femte klasse og 3000 sider for sjette klasse. Ambitionerne er udtalt af læ-

terne, men skal anerkendes og være en fælles ansvarlighed med hjemmet. Derfor forventes det, at forældrene er medvirkende til at fastholde en konstant læsefrekvens i hjemmet.

Fra mellemtrinnet på Sejs Skole forventer vi ligesom i indskoling, at der læses minimum 20 minutter hjemme om dagen.

Faste tiltag på mellemtrinnet

- I perioder på 2 uger arrangeres læsekurser i læsebånd, hvor f.eks. forældre/bedsteforældre inddrages. Her læser eleverne højt for en voksen, som derefter sammen med eleverne aftaler læselektie til næstkommende dag. Her kommer der en anden/evt. den samme voksne, som der læses højt for. Hver voksen har i læsebåndet ansvaret for 3-4 elever, som enkeltvis skal læse højt for den voksne. Indholdet kan være skiftende mellem skønlit-

teratur og faglitteratur.

- Læsekontrakten på Elevelintra er et vigtigt redskab i læsning på mellemtrinnet.
- Det kan være gunstigt at tænke i en lektiecafé/læsecafé.

Læsning i 4. klasse

MÅL FOR LÆSNING I 4. KLASSE - luspunkt 16

- Trinmål for 4. Klasse – se Nye Forenklede Fælles Mål
- Læse tekster op med tydelig artikulation og betoning, samt bruge kropssprog og stemme som udtryksmiddel.
- Videreudvikling af læseforståelsen og læsehastigheden.
- Læse sprogligt udviklende tekster og bruge forskellige læseforståelsesstrategier.
- Læse en instruktion og udføre en ukendt arbejdsgang inden for sin erfaringsverden f.eks. spilleregler, bageopskrifter, instruktionerne i opgavebøgerne.
- Læse og udføre forsøgene i f.eks. N/T.
- Luspunktet kan ikke vurderes ved højtlesning, men ved handling.
- Kende forskellige læseteknikker og tilpasse læsehastighed, præcision og læsemåde til formål, genre og sværhedsgrad.

EN LOKAL PRÆCISERING AF OVENSTÅENDE MÅL - OG IDEER TIL, HVORDAN MÅLENE OPNÅS...

Oplæsning

En idé til, hvordan det kan gøres: hver uge får en elev til opgave at læse en kort skønlitterær tekst op for resten af klassen. Eleven skal have mulighed for at øve sig på forhånd, så oplæsningen bliver fuldstændig flydende og med optimal articulation og betoning. Brug eventuelt Louis Jensens Fir-kantede historier; på den måde kan eleven også brillere med at fortolke teksten.

Læsehastighed

Ved afslutningen af 4. klassetrin bør elevens læsehastighed ved læsning af en alderssvarende, skønlitterær tekst (LIX 20-25) være 150-180 ord i minuttet. Mål elevernes hastighed ved begyndelsen af året, midtvejs og ved afslutningen af året. Det er afgørende, at forståelsen følger med, derfor skal der udarbejdes kontrolspørgsmål til teksterne. For de fleste tekster er det allerede lavet.

Læseforståelse

En læseforståelsesstrategi er en bevidst, målstyret handling, der kan udføres før, under eller efter læsning af en tekst med henblik på forskellige elementer i læseforståelsen. En samlet oversigt over læseforståelsesstrategier kan ses på side 42ff.

Vælg ud, hvilke strategier, der skal arbejdes med på dette klassetrin.

En læseteknik eller læsemåde er en bestemt måde at angribe en tekst på. Det er en besvarelse af spørgsmålet: Hvordan skal jeg læse? Ved læsning af skønlitterære tekster nærlæser man. Det vil sige, at man læser hele teksten grundigt. I detaljen kan der skelnes mellem at læse på linjen, mellem linjerne og bag linjerne. Det er en rigtig god idé at træne dette i forbindelse med læsning af skønlitterære tekster, da det tvinger læseren til at læse aktivt. Brug f.eks. kolonnenotat til arbejdet.

Læsning i 4. klasse

Ved afslutningen af 4. klasse bør eleven kunne udfærdige et resumé af en læst tekst.

Læsekontrakter

Det vil være en god idé at holde styr på, hvad den enkelte elev læser i løbet af året, hvor meget eleven læser, og hvornår eleven læser.

Lav en læsekontrakt til hver enkelt elev. Stil krav om, at der som minimum læses 20 minutter om dagen derhjemme. I læsekontrakten noteres det, hvornår på dagen eleven ønsker at læse, hvor mange minutter der skal læses, og et mål for hvor mange sider eleven ønsker at læse om ugen og på et helt år.

Et godt udgangspunkt vil være mindst 1500 sider i løbet af året. En gang om ugen udfylder eleverne deres læsekontrakt (fx i bibliotekstimen).

FAGLIG LÆSNING I 4. KLASSE

Teksttyper

- informerende tekster

Læseteknikker

- punktlæsning og overblikslæsning

Læseforståelsesstrategier

- bruge overskrifter, illustrationer og billedtekster
- finde og skrive nøgleord (nøglekort) i arbejdet med informerende tekster.

GODE IDEER TIL, HVORDAN MÅLENE OPNÅS...

Matematik

Lær eleverne at bruge procesnotater ved tekststykker.

Natur/teknik

På dette klassetrin vil det være en god idé fra begyndelsen at have fokus på nye, centrale ord og begreber. I samarbejde med fagene kristendomskundskab og historie kan det anbefales at lave en fage-

nes ordbog.

Lav en mappe til hver elev, der er fyldt med en masse ikke udfyldte ordkendskabskort. Hver gang eleverne støder på nye, vigtige, centrale begreber i fagene udfyldes et ordkendskabskort.

Ved årets afslutning vil eleverne have en rigtig god samling af vigtige begreber.

Pas på med at bruge det for ofte,

det er ret tidskrævende.

I naturfaglige tekster vil der også forekomme mange sammensatte ord. Det kunne være: snelavine, mudderstrømme, hjertekammer og så videre. En god huskeregel for eleverne vil være, at sammen-

Læsning i 4. klasse

satte ord læses forfra, men forstås bagfra. Et hjertekammer er altså et kammer i hjertet! Lær eleverne denne tankegang.

Historie og kristendomskundskab

Den berettende teksttype er forholdsvist enkel i sin opbygning, og det vil være en god idé, at eleverne forstår opbygningen af en berettende tekst og formålet med at læse den – altså hvad det forventes, at de kan, når de har læst en sådan tekst.

Lær eleverne at benytte notatteknikken tidslinje i forbindelse med læsningen af disse tekster. I begyndelsen gøres det bedst ved, at

du som lærer laver tidslinjerne på tavlen, og indledningsvis måske selv finder oplysningerne i teksten, mens eleverne skriver med i deres hæfter. Gradvist kan eleverne bidrage med oplysninger til tidslinjen.

I nogle materialer f. eks: Ind i historien, er der store dele fiktion. Formålet er naturligvis at gøre teksterne spændende at læse, men det er vigtigt, at eleverne fra begyndelsen lærer at forholde sig kildekritisk til teksterne.

Samtal med eleverne om denne skelnen mellem fiktion, fakta og fiktion. Lad eventuelt eleverne mundtligt uddrage det historiske

indhold af fiktionsteksterne. Dette kan gøres ved at benytte VØL modellen:

Før eleverne begynder at læse skriver de ned, hvad de **Ved** i forvejen om emnet og hvad de **Ønsker** at lære ved at læse teksten. Ved endt læsning skriver de ned, hvad de nu har **Lært**.

Lav en fagenes ordbog – se under natur/teknik herover.

EVALUERING

- Dansklærer tager sætningslæseprøve 2 i marts-april og ST4 i efteråret
- Nationale tests
- Testene drøftes med læsevejlederen
- Elevplaner, elevsamtaler og skole/hjem-samtaler
- Klassekonference i foråret

ANBEFALELSVÆRDIGE MATERIALER

Romaner

- Krageungen
- Drengen med Sølvhjelm
- Silke
- Kaskelotternes Sang
- Værelse uden Nøgle
- Spejlsøster

Faglig læsning

- Skagen
- Grønland

Tværfaglig

- Skatteøen
- Vikinger
- Min biografi

Litteraturarbejde

- Fandango for fjerde - Læselog
- Fantastiske fortællinger – genre-serien (4,5,6)
- Forfatterskab: Astrid Lindgren
- Læsningens Landskab

Læsning i 5. klasse

MÅL FOR LÆSNING I 5. KLASSE - IUSPUNKT 17

Det talte sprog:

- Læse tekster op med tydelig artikulation og fortolkende betoning, samt bruge kropssprog og stemme som udtryksmiddel, afpasset efter genre og formål.

Det skrevne sprog – læse:

- Anvende sikre og automatiserede afkodnings-strategier til læsning af kendte og nye ord i forskellige teksttyper.
- Læse sprogligt udviklende tekster og bruge forskellige læseforståelsesstrategier.
- Søge ordforklaring til forståel-

se af ord og fagudtryk i trykte og elektroniske medier.

- Kende forskellige læseteknikker.
- Udvikle læsehastighed og tilpasse læsemåde til genre og sværhedsgrad.
- Fastholde hovedindholdet af det læste i skriftlig form.
- Læse alderssvarende skøn- og faglitteratur og digitale tekster hurtigt og sikkert med god forståelse og indlevelse.

- Læse sig til danskfaglig viden.
- Læse med øget bevidsthed om eget udbytte af det læste.
- Udvikle og vedligeholde hensigtsmæssige læserutiner og oparbejde læsekultur.
- Søge og vælge skøn- og faglitteratur på bibliotek og internet til egen læsning og opgaveløsning.
- Læse lette norske og svenske tekster.

EN LOKAL PRÆCISERING AF OVENSTÅENDE MÅL - OG IDEER TIL, HVORDAN MÅLENE OPNÅS...

Oplæsning

Da der nu er fokus på en fortolkende betoning vil det være oplagt at en elev hver uge får til opgave at læse et digt op for resten af klassen. Eleven skal have mulighed for at øve sig på forhånd, så oplæsningen bliver fuldstændig flydende og med optimal artikulation og fortolkende betoning.

Læsehastighed

Ved afslutningen af 5. klassesettrin bør elevens læsehastighed ved læsning af en alderssvarende, skønlitterær tekst (LIX 25-30) være 200 ord i minuttet. Mål elevernes hastighed ved begyndelsen af året, midtvejs og ved afslutningen af året.

Det er afgørende, at forståelsen følger med, derfor skal der udarbejdes kontrolspørgsmål til teksterne. For de fleste tekster er det allerede lavet.

Læseforståelse

En læseforståelsesstrategi er en bevidst, målstyret handling, der kan udføres før, under eller efter læsning af en tekst med henblik på forskellige elementer i læseforståelsen.

En samlet oversigt over læseforståelsesstrategier kan ses på side 42 ff. Vælg ud, hvilke strategier, I gerne vil arbejde med på dette klassesettrin.

Fra 5. klasse vil det være en god idé at have ordbøger i klassen. Både ordbøger til brug ved tvivl om stavning, men også en betydningsordbog – eller måske hvis nogle af forældrene har et gammelt leksikon, de vil donere til klassen.

På computer vil eleverne ligeledes kunne benytte www.gyldendalsleksikon.dk eller lignende online opslagsværk.

En læseteknik eller læsemåde er en bestemt måde at angribe en

tekst på. Det er en besvarelse af spørgsmålet: Hvordan skal jeg læse? Ud over at kunne nærlæse, som eleverne har lært tidligere, skal eleverne nu også lære at punktlæse og oversigtslæse. Denne teknik kan trænes på mange måder. Tag fx en stak gratisaviser med i skole. Kig på tvprogrammerne og lad eleverne finde et bestemt program, du spørger om – eller lad eleverne gøre det 2 og 2. Lad eleverne medbringe de gule fagbøger hjemmefra og led efter bestemte oplysninger i dem. Ved oversigtslæsning menes at få et overblik over et materiale. Kig på forsiden, bagsiden, indholdsfortegnelse, index og så videre. Dette kan selvfølgelig godt gøres til genstand for formel indøvelse, men det fungerer måske nok bedst

Læsning i 5. klasse

funktionelt i en situation, hvor eleverne har brug for at finde materialer til en bestemt opgave.

Ved afslutningen af 5. klasse bør eleven kunne udfærdige et resumé og et referat af en læst tekst.

Læsekontrakt

Det vil være en god idé stadig at holde styr på, hvad den enkelte elev læser i løbet af året, hvor

meget eleven læser, og hvornår eleven læser. Lav en læsekontakt til hver enkelt elev.

Stil krav om, at der som minimum læses 25-30 minutter om dagen derhjemme. I læsekontrakten noteres det, hvornår på dagen eleven ønsker at læse, hvor mange minutter der skal læses, og et mål for, hvor mange sider eleven ønsker at læse om ugen og på et helt år. En gang om ugen ud-

fylder eleverne deres læsekontrakt.

Læsemængden skal som minimum være den samme som foregående år, men meget gerne øges. Dette afgøres individuelt elev for elev. Et godt udgangspunkt vil være 2000-2500 sider i løbet af året.

FAGLIG LÆSNING I 5. KLASSE

Teksttyper

- kendskab til instruerende tekst: at instruere i hvordan man gør , udfører noget og arbejder videre med berettende og beskrivende tekster

Læseteknik

- Nærlæsning. Eleverne skal lære at følge en instruktion og selv skrive en med overskrift, beskrivelse trin for trin, liste med materialer, udstyr, ingredienser og illustrationer.

Læseforståelsesstrategier

- anvende begrebskort,
- venndiagram,
- skrive referat og resume

GODE IDEER TIL, HVORDAN MÅLENE OPNÅS...

Matematik

Eleverne begynder nu at støde på mere og mere tekst i matematik.

De kan mange begreber. Det vil være en god idé at samle de vigtige, centrale ord og begreber i en matematikordbog.

Det kunne fx være i forbindelse med følgende typiske kendetegnen inden for matematikkens sprog:

- betegnelser for processer: Ad-dere, multiplicere...
- betegnelser for egenskaber: buet, stump, ligesidet...
- betegnelser for funktioner:

ligninger...

Kendte ord bruges på en ny måde:

- punkt – ikke en del af en dagsorden eller lignende, men et bestemt sted i et koordinat-system...
- søjle – ikke en del af en antik bygning, men en del af et diagram
- skærer – ikke at skære noget over, men to linjer der mødes...

Eleverne kan allerede nu formodentlig bruge procesnotater ved tekststykker.

På 5. klassetrin kunne en måde at øge elevernes forståelse af tekststykker på, være at lade eleverne selv lave tekst-stykker til hinanden. Selve procesnotatet kunne justeres, således at eleverne ikke længere skal tegne deres opgaveløsning.

Natur/teknik

I samarbejde med fagene kristendomskundskab og historie kan

Læsning i 5. klasse

det anbefales at fortsætte arbejdet med fagenes ordbog.

Derudover vil der i mange Natur/teknik tekster optræde taksonomier.

En taksonomi er en tekst, hvor tekniske termer introduceres, defineres, beskrives og klassificeres. Et eksempel: Atomere er sammensat af tre forskellige slags partikler, nemlig protoner, elektroner og neutroner.

For bedre at forstå denne sammenhæng kan læreren i en klasseundervisningssituation

lave mindmaps på tavlen, for at vise sammenhængen.

Det anbefales på dette klassetrin, at eleverne ikke selvstændigt skal lave mindmaps. De skal i samarbejde med hinanden og med læreren vænne sig til at strukturere erhvervet viden på denne måde.

Historie og kristendomskundskab

Arbejdet med den berettende teksttype fortsættes. Bliv ved med at minde om formålet med at læse en berettende tekst – altså hvad det forventes at de kan, når de har

læst en sådan tekst, nemlig at genfortælle begivenhederne i den rækkefølge, der har fundet sted. Notatteknikken tidslinje kan eleverne nu forsøgsvis prøve at benytte selvstændigt og individuelt i forbindelse med læsning af tekster, der egner sig til denne teknik. På dette klassetrin kan du som lærer passende introducere en alternativ notatteknik til berettende tekster, nemlig kolonnenotatet. Eleverne kender formodentlig metoden en smule fra dansk. I begyndelsen anbefales det, at du som lærer benytter metoden på tavlen, mens eleverne skriver med i deres hæfter, og ret hurtigt vil de kunne bruge metoden selvstændigt.

Eleverne skal naturligvis stadig forholde sig kildekritisk til teksterne.

Samtal med eleverne om denne skelnen mellem fiktion, fakta og faktion. Lad eventuelt eleverne selv fortælle skriftligt om det historiske emne både ved at skrive

en faktatekst og en faktionstekst.

Dette kan gøres ved at benytte VØL modellen (beskrevet i 4. klasse-afsnittet). Før eleverne begynder at læse, skriver de ned, hvad de ved i forvejen om emnet, og hvad de ønsker at lære ved at læse teksten. Ved endt læsning skriver de ned, hvad de nu har lært.

Oftentimes vil en del af de spørgsmål, som eleverne har ønsket svar på, ikke være blevet besvaret. På dette klassetrin kan eleverne evt. begynde at finde svar andre steder - i bøger eller på internettet.

Arbejdet med fagenes ordbog fortsættes.

EVALUERING

- Dansk lærer tager tekstlæseprøve 7 i marts-april
- Dansk lærer tager ST5 i efteråret
- Testene drøftes med læsevejlederen
- Klassekonference i foråret
- Elevplaner, elevsamtaler og skole/hjem-samtaler

ANBEFALELSVÆRDIGE MATERIALER

Romaner

- Silke af Bent Haller
- Guldhjertet af Ulf Starck
- Troldtinden af Ida Jessen
- Kevin Kujon (novellesamling)
- Louis Jensens firkantede fortællinger
- Safran

- Den Grå Heks

Faglig læsning

- Der var forskel på folk
- Mozart avisen (Musik)
- Danskhistorie.dk (Historie)
- Liv og Religion (Kristendom)

Litteraturarbejde

- Gid du brækker benene – og andre fortællinger
- Fandango for femte klasse
- Hvem fanger fuglen?
- Hånden fuld af Digte

Læsning i 6. klasse

MÅL FOR LÆSNING I 6. KLASSE - Iuspunkt 18a

Det talte sprog

- Læse tekster op med tydelig artikulation og fortolkende betoning, samt bruge kropssprog og stemme som udtryksmiddel, afpasset efter genre og formål.

Det skrevne sprog – læse

- Anvende sikre og automatiserede afkodningsstrategier til læsning af kendte og nye ord i forskellige teksttyper.

- Læse sprogligt udviklende tekster og bruge forskellige læseforståelsesstrategier.
- Søge ordforklaring til forståelse af ord og fagudtryk i trykte og elektroniske medier.
- Kende forskellige læseteknikker.
- Udvikle læsehastighed og tilpasse læsemåde til genre og sværhedsgrad.
- Fastholde hovedindholdet af det læste i skriftlig form

- Læse alderssvarende skøn- og faglitteratur og digitale tekster hurtigt og sikkert med god forståelse og indlevelse.
- Læse sig til danskfaglig viden.
- Læse med øget bevidsthed om eget udbytte af det læste.
- Udvikle og vedligeholde hensigtsmæssige læserutiner og oparbejde læsekultur.
- Søge og vælge skøn- og faglitteratur på bibliotek og internet til egen læsning og opgaveløsning.

EN LOKAL PRÆCISERING AF OVENSTÅENDE MÅL - OG IDEER TIL, HVORDAN MÅLENE OPNÅS...

Oplæsning

Målet er det samme, som for 6. Klassetrin. For at fortsætte elevernes tilvænning til og træning i at læse op for andre, kan arbejdet for eksempel fortsættes ved at lade eleverne læse tekster op, som de selv har skrevet. Det kan være i en valgfri genre, men der skal være fokus på betoning. For at variere genren kunne det på dette klassetrin måske være gyserhistorier, eleverne læste op for hinanden. Eleven skal have mulighed for at øve sig på forhånd, så oplæsningen bliver fuldstændig flydende og med optimal artikulation og fortolkende betoning.

Selv om det ikke har ret meget med læsning at gøre kunne man også forsøge at skabe en progression i dét at fremlægge. Lad eventuelt eleverne få ansvar for at skulle tilpasse stemningen i lokalet til oplæsningen.

Læsehastighed

Ved afslutningen af 6. klassetrin bør elevens læsehastighed ved læsning af en alderssvarende, skønlitterær tekst (LIX 30 - 35) være 220 ord i minuttet, eller højere.

Mål elevernes hastighed ved begyndelsen af året, midtvejs og ved afslutningen af året.

Det er afgørende, at forståelsen følger med, derfor skal der udarbejdes kontrolspørgsmål til teksterne. For de fleste tekster er det allerede lavet.

For at øge fokus på, at eleverne skal tilpasse tempoet til teksten, kan samme øvelse eventuelt også laves med faglige tekster.

Læseforståelse

En læseforståelsesstrategi er en bevidst, målstyret handling, der kan udføres før, under eller efter læsning af en tekst med henblik på forskellige elementer i læseforståelsen.

En samlet oversigt over læsefor-

ståelsesstrategier kan ses sidst i læsepolitikken. Vælg hvilke strategier, I gerne vil arbejde med på dette klassetrin...

Fra 6. Klasse bør det være en automatiseret arbejdsgang, at eleverne af sig selv søger svar i ordbøger eller elektroniske medier, når de støder på ord, de ikke forstår.

Læseteknikkerne nærlæsning, oversigtslæsning og punktlæsning konsolideres og videreudvikles. I stedet for kun at lade eleverne bruge teknikkerne i bøger, bør færdighederne også trænes på internettet generelt – og på udvalgte hjemmesider. I denne sammenhæng kaldes punktlæsning nogle steder for skanning. I materialet "Læs

Læsning i 6. klasse

med” er dette område gennemgået.
Hjemmesiden ”Danske dyr” vil være oplagt at bruge til træningen.
Ved afslutningen af 6. klasse bør eleven selvstændigt kunne udfærdige et resumé og et referat af en læst tekst.

Læsekontrakt

Bliv ved med at lade eleverne skrive læsekontrakt. Stil krav om, at der som minimum læses 30 minutter om dagen derhjemme. I læsekontrakten noteres det, hvor mange sider eleven ønsker at læse om ugen og på et helt år.
En gang om ugen udfylder eleverne deres læsekontrakt.
Læsemængden skal som mini-

mum være den samme som foregående år, men meget gerne øges. Dette afgøres individuelt elev for elev. Et godt udgangspunkt vil være mindst 3000 sider i løbet af året.

FAGLIG LÆSNING I 6. KLASSE

Teksttyper

- multimodale teksttyper, f.eks. Internetsider

Læseteknik

- anvendelse af alle teknikker punktlæsning, nærlæsning og overblikslæsning
- selv kunne vurdere, hvilken læseteknik, der skal bruges til de forskellige teksttyper.

Læseforståelsesstrategier

VØSLE samt tidligere indlærte strategier

GODE IDEER TIL, HVORDAN MÅLENE OPNÅS...

Matematik

Fortsæt arbejdet med ordbogen. Udover de kendetegn for typisk matematikprog, der er omtalt på 5. Årgang, vil det på denne årgang være en god idé at fokusere på følgende yderligere kendetegn for sproget i matematik:

I matematikprog benyttes ofte bydeform. Aflæs, beregn, opgør, omregn, afmærk, indtegn... Som øvelse til at tydeliggøre dette – og for at alle elever forstår betydningen, kan man lade eleverne omformulere tekster til fx nutid. Det skal kun gøres i et

begrænset omfang, da eleverne skal vænne sig til, at sådan er matematik-sprog bare!
Ideen er udelukkende at tydeliggøre for eleverne, at det ikke har en særlig betydning, at der ofte bruges bydeform.
Der vil også tit forekomme det, man kalder for afpersonalisering af subjektet, hvilket betyder at sætningen gøres passiv. I slikboden sælges der både slik, is og popcorn.
Popcorn sælges i bægre af to forskellige størrelser. Ved salg af popcorn i små bægre kan udgifterne udtrykkes ved lignin-

gen... Det kan forvirre nogle elever. Som ovenfor kan man i en periode omskrive disse tekster til aktiv, men i længden skal de vænne sig til passivkonstruktionerne. Formålet er at tydeliggøre for eleverne, at der ikke følger en helt ny betydning med de passive formuleringer.

Læsning i 6. klasse

Arbejdet med procesnotater fortsættes – eventuelt ved at lade eleverne selv udforme deres egne måder at gøre det på.

Natur/teknik

I samarbejde med fagene kristendomskundskab og historie kan det anbefales at fortsætte arbejdet med fagenes ordbog. I arbejdet med taksonomierne kan eleverne på dette klassetrin selv begynde at finde dem i teksterne, og de kan få til opgave selv at skulle lave mindmaps over dem.

I naturfaglige tekster forekommer der også ind imellem nominaliseringer.

En nominalisering er som hovedregel egentlig bare et udsagnsord, der laves om til et begreb – et navneord. Et eksempel: Bakterier omdanner ammoniak til nitrat.

Denne proces kaldes for nitrifikation. Nitrifikation er en nominalisering.

De vil altid være vanskelige at have med at gøre, men de kan italesættes – og det kan anbefales

eleverne at prøve at ”tilbage-danne” ordet igen til et udsagnsord. Det kan ind imellem hjælpe på forståelsen.

Historie og kristendomskundskab

Arbejdet med den berettende teksttype fortsættes. Bliv ved med at minde om formålet med at læse en berettende tekst – altså hvad det forventes, at de kan, når de har læst en sådan tekst, nemlig at genfortælle begivenhederne i den rækkefølge, der har fundet sted. I forbindelse med lektielæsning bør det nu kunne kræves af eleverne, at de tager hensigtsmæssige noter til de berettende tekster, enten i form af tidslinjer eller som kolonnenotater.

Eleverne skal naturligvis stadig forholde sig kildekritisk til teksterne.

Fra dette klassetrin bearbejdes historien kronologisk fra istiderne og frem. Lad eventuelt eleverne finde oplysninger om en periode i flere forskellige materialer. Det kunne være et gruppearbejde,

hvor alle grupper egentlig har samme opgave, men skal benytte forskellige kilder. Grupperne vil uvægerligt komme frem til divergerende oplysninger på nogle områder. Samtal om hvorfor – og hvad der så er mere troværdigt end andet.

VØL modellen bør tilpasses på dette klassetrin. Før eleverne begynder at læse, skriver de ned, hvad de ved om emnet i forvejen. I den midterste kolonne noterer eleverne, hvad de lærer af nye ting, og i den tredje kolonne noterer eleverne ned, hvad de synes om det læste – forsøg at lade dem problematisere emnet.

Arbejdet med fagenes ordbog fortsætter.

EVALUERING

- Dan sklærer tager TL1 i foråret og ST 6 i efteråret
- Nationale tests
- Klassekonference i foråret
- Elevplaner, elevsamtaler og skole/hjem-samtaler

ANBEFALELSVÆRDIGE MATERIALER

Romaner

- Dødningemessen og Dødsfjender af Svend Erik Sørensen – bog Middelalder
- Dværgen fra Normandiet – bog middelalder
- Ørnens Øje - bog/film Middelalder
- Jordens Salt – bog dannelsesrejser/identitet/barn til voksen
- Glasbørnene
- Tossernes Kærlighed

- Himmelherrerne
- I år er alting anderledes - bog identitet/barn til voksen
- Kærlighed ved 1. Kys – bog identitet/barn til voksen
- Er du blød mand - bog identitet/barn til voksen
- Dødningedukken af Peter Mouritzen - gys
- Skammerens Datter og Skammertegnet – Fantasy bog

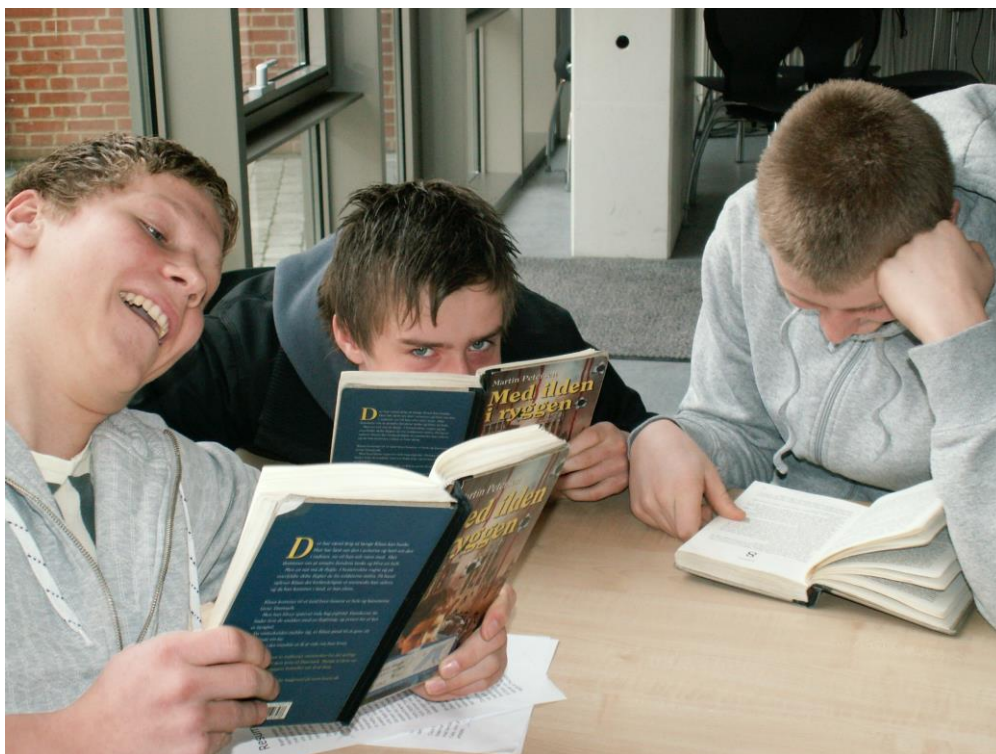
Faglig læsning

- Opskrifter (hjemkundskab)
- Fandango for sjette klasse

Litteraturarbejde

- Billedromaner
- Louis Jensen
- Fandango for sjette
- Bent Haller
- Nordlys for 6.
- Fantastiske fortællinger af Trine May – genre-serien (4,5,6)

Generelt om læsning i overbygningen

Formål

at konsolidere læsningen ved at eleverne læser meget og læser varierede tekster

at skabe læsere med en selvstændig aktiv læseindstilling

at bevare og udvide læselysten, således at flere genrer læses

I udskolingen øges fokus på læsning og forståelse af informerende, faglitterære tekster.

Kompleksiteten i de faglige tekster fordrer, at eleverne kan skelne mellem teksttyper, og der stilles dermed større krav til elevernes evne til at vælge hensigtsmæssige læsemetoder og læseforståelsesstrategier.

Faglig læsning defineres som det at læse for at lære. Via læsning af sagprosattekster tilegner læseren sig ny viden.

Læsning af faglige tekster omhandler følgende vedr. elevernes læsefærdigheder:

- Læserens faglige ordkendskab
- Læserens genrekendskab (kendskab til teksttyper)
- Læserens evne til at aktivere relevant forhåndsviden om emnet og integrere ny med allerede eksisterende viden.
- læserens evne til at drage følgeslutninger
- læserens metakognitive færdigheder (fx bevidsthed om læseformål og læseudbytte)
- læserens kendskab til særlige sproglige træk ved fagets tekster
- læserens evne til at følge den røde tråd i teksterne

Læsning i 7. klasse

MÅL FOR LÆSNING I 7. KLASSE - Iuspunkt 18b

Det talte sprog

- Læse tekster flydende op med tydelig artikulation og fortolkende betoning, samt bruge kropssprog og stemme som udtryksmiddel afpasset efter genre og kommunikationssituation.

Det skrevne sprog – læse:

- Beherske sikre og automatiserede afkodnings-strategier til læsning af alle tekster.
- Læse sprogligt udviklende tekster.

- Bruge ordforklaring, opslagsværker, ordbøger og søgning på internet som et naturligt redskab til forståelse af ord og fagudtryk.
- Anvende hensigtsmæssige læseteknikker.
- Fastholde hovedindholdet af det læste i skriftlig form.
- Læse skøn- og faglitteratur hurtigt og sikkert.
- Læse sig til viden i fagbøger, aviser, opslagsværker og på internet.

- Læse med høj bevidsthed om eget udbytte af det læste.
- Fastholde hensigtsmæssige læserutiner med henblik på en langsigtet læsekultur.
- Foretage målrettet og kritisk søgning af skøn- og faglitteratur på bibliotek og digitale medier til egen læsning og opgaveløsning.
- Læse norske og svenske tekster.

EN LOKAL PRÆCISERING AF OVENSTÅENDE MÅL - OG IDEER TIL, HVORDAN MÅLENE OPNÅS...

Oplæsning

For at bevare progression i forhold til tidligere klassetrins arbejde på dette område, kunne man for eksempel i forbindelse med en periodelæsning over romantikken lade eleverne øve at læse ældre danske tekster op for hinanden.

Man kunne også lave et "hold en tale for klassen" forløb. En elev om ugen holder en tale for resten af klassen – med fokus på artikulation og betoning, gestik og mimik.

Læsehastighed

Ved afslutningen af 7. klassetrin bør elevens læsehastighed ved læsning af en skønlitterær tekst være 250 ord i minuttet eller højere. Mål elevernes hastighed ved begyndelsen af året, midtvejs og ved afslutningen af året. Det er afgørende, at forståelsen følger med, derfor skal der udarbejdes kontrolspørgsmål til teksterne.

For de fleste tekster er det allerede lavet. For at øge fokus på, at eleverne skal tilpasse tempoet til teksten, kan samme øvelse eventuelt også laves med faglige tekster.

Læseforståelse

Læseteknikkerne nærlæsning, oversigtslæsning og punkt-læsning konsolideres og videreudvikles.

Ved afslutningen af 7. klasse bør eleven med hjælp fra læreren, ud

over de tidligere indlærte teknikker, kunne anvende:

- kompositionsdiagram
- årsag-følge kort
- tekstproblemløsning
- venn diagram.

Disse kan med fordel gennemgås af dansklæreren, men de skal primært anvendes ude i fagene! Aftal på årgangen, hvem der gør hvad.

Læsekontrakt

Bliv ved med at lade eleverne skrive læsekontrakter. På dette klassetrin kan der med fordel fokuseres på både skønlitteratur og faglitteratur.

Nogle elever læser så meget skønlitteratur, så vi ikke er bekymrede for deres læsekultur. Stil krav til disse elever om, at der i stedet for – eller som et supplement, også skal skrives i læsekontrakten, hvad de har læst af faglitteratur.

En gang om ugen udfylder eleverne deres læsekontrakt. I stedet for at fokusere på læsemængden for alle elever, kan man evt. begynde at fokusere på, hvad de læser. Meget dygtige læsere skal måske anbefales også at læse andre genrer, end de normalt læser, for eksempel novellesamlinger, digte eller ældre litteratur.

Introducer eleverne for elevens

Læsning i 7. klasse

læsehuskeliste i begyndelsen af skoleåret. Det kan dansklæreren eventuelt gøre. Vælg en god tekst til formålet. Det tager lang tid, og det må ikke gøres for tit, men gør det et par gange i begyn-

delsen af året i dansktimerne. På et tidspunkt i løbet af 2. halvår kan en af faglærerne eventuelt bede eleverne om at bruge læsehuskelisten igen. Mange elever vil have glemt, hvor meget der kræves for at læse en fagtekst fuldt ud

– og det vil være godt at få genofrisket, så den aktive læseindstilling bevares.

FAGLIG LÆSNING I 7. KLASSE

Teksttyper

- Diskuterende teksttyper, f.eks. Avisartikler, debatprogrammer

Læseteknik

- Anvendelse af alle læseteknikker: nærlæsning, punktlæsning og overblikslæsning
- Selv kunne vurdere hvilken læseteknik, der skal bruges til de forskellige teksttyper

Læseforståelsesstrategier

- Faglig logskrivning med inddragelse af tidligere indlære strategier, som f.eks. Kolonnenotat, billednotat, mindmap m.m.

GODE IDEER TIL, HVORDAN MÅLENE OPNÅS...

Matematik

Fortsæt arbejdet med ordbogen og de kendetegn for typisk matematikprog, der er omtalt på tidligere årgange. Arbejdet med procesnotater fortsættes – eventuelt ved at lade eleverne selv udforme deres egne måder at gøre det på. Som noget nyt skal eleverne lære at skelne mellem definitioner og sætninger. Definitioner er centrale i naturvidenskabelige tekster – der er mange af dem! Definitioner kan kendes på, at verbet ”er” optræder på en eller anden måde i sammenhængen. Lidt udvidet optræder følgende verber i en

eller anden form næsten altid i forbindelse med en definition: Være, blive, have, kalde... Et eksempel: En retvinklet trekant er en todimensionel figur, som har tre rette sider og en vinkelsum på 180 grader. To af vinklerne er spidse, mens den tredje er ret. Hvis eleverne kender til disse kendetegn for en definition, bør de kunne skelne mellem dem og andre sætninger. I arbejdet med ordbogen kan eleverne i samarbejde med læreren måske opfordres til at prøve at lave deres egne definitioner af nye ord og begreber eller emneområder. Det gælder om at gøre definitionerne så præcise som

muligt. Dette arbejde vil også øge elevernes bevidsthed omkring, hvordan en definition er bygget op.

Geografi, biologi og fysik

Det må siges at være en meget upræcis formulering, man finder i de Fælles Mål. Her følger en række tiltag, der præciserer opgaven: De tre nævnte fag kunne i samarbejde udarbejde en fælles fagernes ordbog (se tidligere årgange under natur/teknik). Lav en mappe til alle elever med en masse tomme ordkendskabskort.

Læsning i 7. klasse

De absolut centrale ord og begreber for årgangen føres undervejs ind i mappen.

Det kunne være de begreber, der nævnes i trinmålene, som fx: magnetisme, korrosion, tyngdekraft, temperatur, tryk, luftfugtighed, fotosyntese, respiration, næringsstoffer... Det må ikke blive for mange ord og begreber, da det er en tidskrævende proces. Eleverne skal med lærerens hjælp kunne skelne mellem teksttyperne berettende, beskrivende, forklarende, instruerende og diskuterende tekster. Når eleverne gives lektier for, så kig først sammen på teksten, der skal læses, og bliv enige om teksttypen. Repeter for eleverne, hvad formålet med at læse den pågældende teksttype er.

Når teksttypen er bestemt skal eleverne med lærerens hjælp kunne anvende notatteknikkerne: kompositionsdiagram og årsag-følge kort.

Derudover bør eleverne selvstændigt kunne anvende notatteknikkerne mindmap, tidslinje, kolonnenotat, resumé, referat og tekstproblemløsning. Koordiner indbyrdes, hvem af jer

der på et tidspunkt lader eleverne bruge elevens læsehuskeliste.

Historie og kristendom

Arbejdet med den berettende teksttype fortsættes. Bliv ved med at minde om formålet med at læse en berettende tekst – altså hvad det forventes, at de kan, når de har læst en sådan tekst, nemlig at genfortælle begivenhederne i den rækkefølge, de har fundet sted.

I forbindelse med lektielæsning bør det nu kunne kræves af eleverne, at de tager hensigtsmæssige notater til de berettende tekster enten i form af tidslinjer eller som kolonnenotater.

Introducer eleverne for notatteknikken tekstproblemløsning. Denne teknik egner sig egentlig bedst til diskuterende tekster, men hvis den anvendes på en almindelig berettende tekst, vil denne tekst meget ofte kunne problematiseres. Det er rigtig god træning for eleverne. Det sikrer at de forholder sig aktivt kritiske til det læste.

Eleverne skal naturligvis stadig forholde sig kildekritisk til tek-

sterne.

Fra dette klassetrin bearbejdes historien kronologisk fra istiderne og frem. Lad eventuelt eleverne finde oplysninger om en periode i flere forskellige materialer. Det kunne være et gruppearbejde, hvor alle grupper egentlig har samme opgave, men skal benytte forskellige kilder. Grupperne vil uvægerligt komme frem til divergerende oplysninger på nogle områder.

Samtal om hvorfor – og hvad der så er mere troværdigt end andet. Arbejdet med fagenes ordbog fortsætter.

Læreren skal være opmærksom på altid at give eleverne et læseformål.

EVALUERING

- Dansklærer tager TL2 i foråret
- Dansklærer tager ST7 i efteråret
- Testene drøftes med læsevejleder
- Elevplaner, elevsamtaler og skole/hjem-samtaler

Læsning i 8. klasse

MÅL FOR LÆSNING I 8. KLASSE - IUSPUNKT 18c

Det talte sprog

- Læse tekster flydende op med tydelig artikulation og fortolkende betoning.

Det skrevne sprog – læse

- Beherske sikre og automatiserede afkodningsstrategier til læsning af alle tekster.
- Læse sprogligt udviklende tekster.
- Bruge ordforklaring, opslagsværker, ordbøger og søgning på internet som et naturligt redskab til forståelse af ord og fagudtryk.

- Anvende hensigtsmæssige læseteknikker.
- Fastholde hovedindholdet af det læste i skriftlig form.
- Læse skøn- og faglitteratur hurtigt og sikkert.
- Læse sig til viden i fagbøger, aviser, opslagsværker og på internet.
- Læse med høj bevidsthed om eget udbytte af det læste.

- Fastholde hensigtsmæssige læserutiner med henblik på en langsigtet læsekultur.
- Foretage målrettet og kritisk søgning af skøn- og faglitteratur på bibliotek og digitale medier til egen læsning og opgaveløsning.
- Læse norske og svenske tekster.

EN LOKAL PRÆCISERING AF OVENSTÅENDE MÅL - OG IDEER TIL, HVORDAN MÅLENE OPNÅS...

Det talte sprog

På 8. klassetrin bør eleverne trænes i at virke i eksamenslignende situationer.

Eleverne kan eksempelvis på skift holde foredrag for hinanden med brug af hjælpemidler, som de selv arrangerer.

Læsehastighed

Ved afslutningen af 8. klassetrin bør elevens læsehastighed ved læsning af en skønlitterær tekst være 300 ord i minuttet, eller højere. Mål elevernes hastighed midtvejs og ved afslutningen af året. Det er afgørende, at forståelsen følger med. Derfor skal der udarbejdes kontrolspørgsmål til teksterne. For de fleste tekster er det allerede lavet. For at øge fokus på, at eleverne skal tilpasse tempoet til teksten, kan samme øvelse eventuelt også laves med faglige tekster.

Læseforståelse

Ved afslutningen af 8. klasse bør eleven kunne anvende alle tidligere indlærte notatteknikker selvstændigt. Bliv ved med at lade eleverne skrive læsekontrakter. På dette klassetrin fortsættes der med fokus på både skønlitteratur og faglitteratur. Nogle elever læser så meget skønlitteratur, så vi ikke er bekymrede for deres læsekultur. Stil krav til disse elever om, at der i stedet for – eller som et

supplement, også skal skrives i læsekontrakten, hvad de har læst af faglitteratur.

En gang om ugen udfylder eleverne deres læsekontrakt. I stedet for at fokusere på læsemængden for alle elever, kan man evt. begynde at fokusere på, hvad de læser.

Flere og flere læsere skal måske anbefales også at læse andre genrer, end de normalt læser, for eksempel novellesamlinger, digte eller ældre litteratur.

Elevens læsehuskeliste kan evt. benyttes et par gange i løbet af skoleåret.

På et tidspunkt i løbet af 2. halvår kan en af faglærerne eventuelt bede eleverne om at bruge læsehuskelisten igen.

Læsning i 8. klasse

FAGLIG LÆSNING I 8. KLASSE

Teksttyper

- diskuterende og argumenterende teksttyper
- fokus på sandhedsværdien af det læste

Læseteknik

- Anvendelse af alle læseteknikker: nærlæsning, punktlæsning og overblikslæsning
- selv kunne vurdere hvilken læseteknik, der skal bruges til de forskellige teksttyper

Læseforståelsesstrategier

- procesplanlægning: at blive bevidst om den samlede læreproces - status, plan, evaluering

Formidling

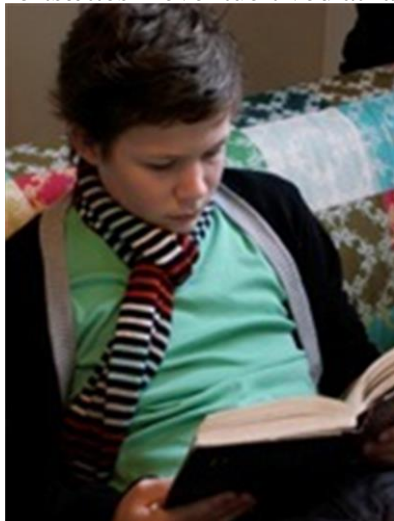
- eleverne anvender og præsenterer den opnåede viden for andre

EN LOKAL PRÆCISERING AF OVENSTÅENDE MÅL - OG IDEER TIL, HVORDAN MÅLENE OPNÅS...

Matematik

Fortsæt arbejdet med ordbogen og de kendetegn for typisk matematikprog, der er omtalt på tidligere årgange.

Arbejdet med procesnotater fortsættes – eventuelt ved at lade

eleverne selv udforme deres egne måder at gøre det på. I arbejdet med ordbogen skal eleverne nu selvstændigt kunne lave deres egne definitioner af nye ord og begreber eller emneområder.

Det gælder om at gøre definitionerne så præcise, som muligt. Dette arbejde vil også øge elevernes bevidsthed omkring, hvordan en definition er bygget op.

Geografi, biologi og fysik/ kemi

Det må siges at være en meget upræcis formulering, man finder i de Fælles Mål. Her følger en række tiltag, der præciserer opgaven:

Arbejdet med fagenes ordbog

fortsættes og udbygges. De absolut centrale ord og begreber for årgangen føres undervejs ind i mappen. Det kunne være de begreber, der nævnes i trinmålene, som fx: magnetisme, korrosion, tyngdekraft, temperatur, tryk, luftfugtighed, fotosyntese, respiration, næringsstoffer... Det må ikke blive for mange ord og begreber, da det er en tidskrævende proces. I stedet for at gøre denne disciplin lærerstyret, må eleverne på denne årgang selv vurdere, hvilke ord og begreber, der er de centrale – evt. med efterfølgende vejledning af læreren.

Læsning i 8. klasse

Eleverne skal selvstændigt kunne skelne mellem teksttyperne beretende, beskrivende, forklarende, instruerende og diskuterende tekster. Eleverne bør af sig selv tage hensigtsmæssige notater alt efter teksttype.

Koordiner indbyrdes, hvem af jer der på et tidspunkt lader eleverne bruge elevens læsehuskeliste.

Historie og samfundsfag

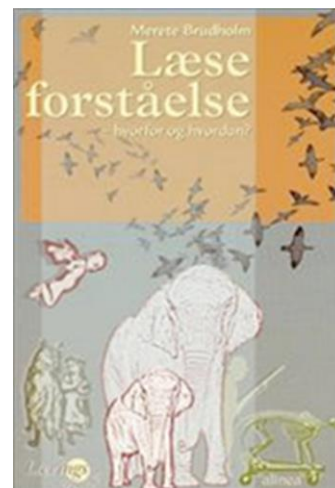
Den beretende teksttype, som eleverne kender fra tidligere års historieundervisning suppleres nu med en væsentlig større del af beskrivende og diskuterende tekster fra samfundsfag.

Bliv ved med at minde om formålet med at læse de enkelte teksttyper.

I forbindelse med lektielæsning bør det nu kunne kræves af eleverne, at de tager hensigtsmæssige notater til samtlige tekster, enten i form af tidslinjer, kolonnenotater, kompositionsdiagrammer, tekstproblemløsning, Venn-diagram eller egne udviklede metoder.

Eleverne skal naturligvis stadig forholde sig kildekritisk til teksterne.

Arbejdet med fagenes ordbog fortsættes.

Merete Brudholm: *Læseforståelse - hvorfor og hvordan.* Både om læsning af skøn- og faglitteratur. For mellemtrinnet og udskoling. Vi har den på lærerbiblioteket..

EVALUERING

- Nationale tests.
- Elevplaner, elevsamtaler og skole/hjem-samtaler
- Dansk lærer tager TL3 i foråret og ST8 i efteråret

Hanne Fabrin, Lissie Munk-Jensen og Birthe Post: *Læse på!* Super materiale til læseteknikker, hastighedstræning, notatteknikker m.m. - primært til overbygningen.

Læsning i 9. klasse

MÅL FOR LÆSNING I 9 . KLASSE - IUSPUNKT 19

Det talte sprog

- Læse tekster flydende op med tydelig artikulation og fortolkende betoning.

Det skrevne sprog – læse

- Beherske sikre og automatiserede afkodningsstrategier til læsning af alle tekster.
- Læse sprogligt udviklende tekster.
- Bruge ordforklaring, opslagsværker, ordbøger og søgning på internet som et naturligt redskab til forståelse af ord og fagudtryk.

- Anvende hensigtsmæssige læseteknikker.

- Fastholde hovedindholdet af det læste i skriftlig form.

- Læse skøn- og faglitteratur hurtigt og sikkert.

- Læse sig til viden i fagbøger, aviser, opslagsværker og på internet.

- Læse med høj bevidsthed om eget udbytte af det læste.

- Fastholde hensigtsmæssige læserutiner med henblik på en langsigtet læsekultur.

- Foretage målrettet og kritisk søgning af skøn- og faglitteratur på bibliotek og digitale medier til egen læsning og opgaveløsning.

- Læse norske og svenske tekster.

EN LOKAL PRÆCISERING AF OVENSTÅENDE MÅL - OG IDEER TIL, HVORDAN MÅLENE OPNÅS...

Eleverne skal trænes i forskellen på højtlesning og oplæsning. I forbindelse med oplæsning af tekster kunne der arbejdes med at lade elever vælge centrale tekststykker/uddrag, som de finder særligt vigtige for tolkningen af teksten.

På 9.årgang forudsætter vi, at eleverne mestrer de forskellige læsemetoder og har et bredt udvalg af forståelsesstrategier, de kan trække på. Det er lærerens opgave at fastholde eleverne i at være opmærksomme på, hvilke læse-

metoder de anvender og hvornår.

Læreren skal ligeledes fastholde og opmuntre eleverne til at bruge forståelsesstrategier, når de læser.

Læsning i 9. klasse

FAGLIG LÆSNING I 9. KLASSE

Teksttyper

- Arbejde med alle de kendte teksttyper og have specielt opmærksomhed på de ikke fortløbende tekstelementer som faktabokse, ordforklaringer, billedtekst og diverse illustrationer.

Læseteknik

- Anvendelse af alle læseteknikker: nærlæsning, punktlæsning og overblikslæsning og selv kunne vurdere hvilken læseteknik, der skal bruges til de forskellige teksttyper

Læseforståelsesstrategier

- Anvendelsen af de enkelte læseforståelsesstrategier skal nu være rutine og eleverne skal selvstændigt kunne bruge dem i deres daglige arbejde.
- Eleverne skal trænes i selv at kunne udvælge de(n) læseforståelsesstrategi(er), der passer dem bedst.

EVALUERING

- Terminsprøver
- Folkeskolens afgangsprøve
- Elevplaner, elevsamtaler og skole/hjem-samtaler
- Dansk lærer tager ST9 i efteråret

Anbefalesværdige materialer til overbygningen

Romanforslag, 7.- 9. klasse 7. klasse

- *John Boyne*: Drengen i den sribede pyjamas (+ film)
- *Martin Petersen*: Med ilden i ryggen
- *Henrik Nilaus*: Det sorte vand
- *Ina Bruhn*: I år er alting anderledes
- *Sanne Søndergaard*: Kære Dødsbog
- *Jens Peder Larsen*: Olines sang
- *Anders Johansen*: Sølvbroen
- *Bjarne Reuter*: Zappa
- *Susan Hinton*: Outsideren
- *Leif Esper Andersen*: Fremmed

8. klasse

- *Jan Guillou*: Ondskaben
- *Ina Bruhn*: Den anden bror
- *Kim Fupz Aakeson*: Alting og Ulla Vilstrup

- *Cecilie Eken*: Sikkas fortælling
- *Kenneth Bøgh Andersen*: De hvide mænd
- *William Golding*: Fluernes Herre
- *Kirsten Holst*: Min ven Thomas

9. klasse

- *Martin Petersen*: Adams fest
- *Ronnie Andersen*: Date med en engel
- *Jesper Wung-Sung*: En-to-tre-NU!!
- *Jenny Downham*: Før jeg dør
- *Saint-Exupery*: Den lille Prins
- *Hans Scherfig*: Det forsømte forår

Nyere antologier og novelle- samlinger:

- Stjernebikkerten og andre noveller om livsværdier
- Om tolerance (noveller)

Læseforståelsesstrategier og andre litteraturpædagogiske værktøjer

“En læseforståelsesstrategi er en bevidst, målstyret handling, der kan udføres før, under eller efter læsningen af en tekst med henblik på forskellige elementer af læseforståelsen.”

(Brudholm)

Strategierne deles i 4 hovedkategorier:

- hukommelsesstrategier: bruges til at repetere dele af teksten for at huske den
- organisationsstrategier: bruges til at skabe overblik

- elaboreringsstrategier: bruges til at bearbejde den nye viden, så den integreres med elevens baggrundsviden

- overvågningsstrategier: bruges til at evaluere egen forståelse

I det efterfølgende er vist en række forslag til anvendelsen af sådanne strategier eller værktøjer, både før, under og efter læsning.

Før læsning af en tekst	
Genre- og typekendskab	Hvis genren er kendt af eleverne, så lad dem genopfriske genrekendetegnene før læsningen begynder. Kendte strukturer hjælper på læseforståelsen
Forfatterkendskab	Måske har en eller flere af eleverne læst andet af samme forfatter – lad dem fortælle.
Emnekendskab	Fælles samtale om det emne, som teksten behandler.
Periodekendskab	Fælles samtale om den tid, teksten er skrevet i – eller den tid, handlingen foregår i.
Titlens betydning	Lad eleverne komme med forudsigelser ud fra tekstens titel, måske kapiteloverskrifter. Gennemføres evt. som hurtigskrivning.
Svære ord	Hvis teksten indeholder svære ord eller begreber, så gennemgå dem med klassen, før eleverne skal læse teksten.
Stil deres nysgerrighed	Hvis det er meningen, at eleverne skal løse opgaver efter at have læst teksten, så lad dem se opgaverne før de går i gang med at læse. Læsning er altid nemmere, hvis man kender formålet.
VØL model	Velegnet til at tydeliggøre, hvad eleven lærer ved at læse teksten V=ved jeg, Ø=ønsker at vide, L=lært
Tip en tekst	Læreren laver på forhånd en tipskupon med sande og falske udsagn fra teksten, der skal læses. Eleverne gætter og retter til under læsning – eller samlet gennemgang efter endt læsning.
Lærers oplæsning	Ind imellem kan det give en god forforståelse og sikre en god begyndelse for alle, hvis læreren læser den første bid af teksten højt.
Under læsning af en tekst	
FARAO læsning	Eleverne læser i grupper. Hvert medlem i gruppen har en opgave. Bruges normalt til faglig læsning, men den kan sagtens bruges til skønlitteratur også. Bogstaverne i FARAO står for: F orudsige hvad teksten handler om, A fklare ord og begreber, R esumere teksten, A rgumentere for sit resumé, O psamle - få overblik over hele teksten
Rollelæsning	Sikrer at alle forstår hvert afsnit, før der læses videre. Mest relevant ved tekster, der er sprogligt svære for eleverne. Der er 4 roller, en oplæser, en referent, en overskriftsmester og en sammenhængsmester. Oplæseren læser første afsnit. Referenten giver et referat af det vigtigste indhold. Overskriftmesteren finder en dækkende overskrift, som alle skriver ned, sammenhængsmesteren forklarer sammenhængen med det forudgående eller prøver at forudsige, hvad der følger. Rollerne roterer med uret og næste afsnit læses.
Meddigtning	Kan bruges på rigtig mange måder! Tvinger læseren til at forholde sig aktivt til det læste. Eleven må ikke lave om på noget af det læste, men må gerne finde på nyt.

Læseforståelsesstrategier og andre litteraturpædagogiske værktøjer - fortsat

Under læsning af en tekst	
Moddigtning	Eleven må gerne lave om på noget af det læste. Hvad nu hvis...
Skyg en person	Eleven noterer ned, hver gang der kommer oplysninger om en bestemt person i teksten.
Citatmosaik	Bruges til at lave en personbeskrivelse på en lidt anderledes måde. Personen tegnes på et stykke papir og rundt om personen placeres talebobler med citater af personen. Citaterne skal sige noget om, hvordan personen er.
Logskrivning	Elevens egne tanker om det læste noteres ned undervejs.
Lav overskrifter til kapitler	God øvelse til at vise læseforståelse, hvis ikke kapitlerne har navne i forvejen. Kan også bruges til faglige tekster, hvor hvert afsnit eksempelvis gives en overskrift
Synsvinkelskift	I tekster med en jeg-fortæller er denne metode måske mest oplagt. Rigtig god til at vise forskelle på personers væremåder – og så selvfølgelig til at sætte fokus på det litteraturanalytiske begreb synsvinkel!
Børn/voksne	Lad eleverne lave teksten om. Hvis hovedpersonerne er børn, så lav dem om til voksne, men behold samme motiv og tema! Rigtig god øvelse til netop at sætte fokus på det, der ikke ændrer sig – motiv og tema!
Stikord/overstregning/understregning	Find stikord i teksten, der efterfølgende kan bruges til at huske indholdet.
Biodigt	Anderledes måde at lave en personbeskrivelse på. Linje 1: fornavn, linje 2: 3 tillægsord om personen, linje 3: slægtsforhold 3 eksempler, linje 4: elsker/holder af/kan lide 3 eksempler, linje 5: Føler... 3 eksempler, linje 6: trænger til... 3 eksempler, linje 7: frygter... 3 eksempler, linje 8: giver... 3 eksempler, linje 9: ønsker... 3 eksempler, linje 10: efternavn
Hvem er du? kort	Bruges til personbeskrivelser, fokus på indre personkarakteristik.
Dobbeltnotat	En kolonne, hvor eleverne skriver ned, hvad der sker på linjerne, en kolonne hvor de skriver ned, hvad der sker mellem linjerne og en kolonne, hvor de skriver, hvad de synes om det. Tvinger læseren til at nærlæse! Skal kun laves for korte tekststykker!
Årsag-følge kort	Bruges til at gennemskue led i forklarende, faglitterære tekster.
Kompositionsdiagram	Bruges til at strukturere indholdet i beskrivende, faglitterære tekster, fx taksonomier.
Mindmap	Bruges til at strukturere indholdet i beskrivende, faglitterære tekster, fx taksonomier.
Spændingskurve	Fokus på komposition
Sæt manglende oplysninger ind i teksten	Øge opmærksomhed på alt det, der står mellem linjerne. Kan også bruges i matematik!
Tidslinje	Bruges til at strukturere begivenheder i berettende tekster.
Kolonnenotat	Bruges til at strukturere begivenheder i berettende tekster.

Læseforståelsesstrategier og andre litteraturpædagogiske værktøjer - fortsat

Efter læsning af en tekst	
Resumé	Kort gengivelse af en tekst med egne ord i selvvalgt rækkefølge.
Referat	Lidt længere gengivelse af en tekst, med tekstens egne ord og i tekstens rækkefølge.
Opsummering	Meget kort sammenfatning af det væsentligste indhold i en tekst.
Berettermodel	God til at gennemskue opbygningen/kompositionen i en film eller en fortællende tekst fx noveller: Anslag, præsentation, uddybning, point of no return, konfliktopbygning, klimaks/konfliktløsning, udtoning.
Fortælleansigter	Analyseværktøj i de mindre klasser, fokus på tid og sted (det ene øje), hovedpersoner (det andet øje), problem (næsen), hændelser (munden).
Fortællingskort	Analyseværktøj for lidt større elever: personer, tid sted, problemet, målet, handlingen, udbyt- tet.
Eventyrbro	Kompositionsværktøj i de små klasser – velegnet til eventyr
Aktantmodel	Strukturalistisk tilgang til fx et eventyr: giver – objekt – modtager, hjælper - subjekt - mod- stander.
Kontraktmodel	Komposition i fortællinger fx eventyr: kontrakt, kontraktbrud, uderummet, bodsvandring med skadesgenoprettelse, prøvebeståelse, selvovervindelse, genetablering af kontrakt.
Procesnotat	Til tekststykker i matematik.
Tekstproblemløsning	Bruges til at gennemskue struktur i diskuterende, faglitterære tekster, men kan også bruges i berettende tekster som et problematiserende værktøj.
5 spørgsmål	Læs teksten, find 5 spørgsmål som du synes det er vigtigt at få svar på, sådan at du synes du har forstået teksten fuldt ud, formuler de fem ting som spørgsmål, diskuter de forskellige fore- slåede spørgsmål med en eller flere kammerater– svar på spørgsmålene.
Spørgsmål til teksten Læreren lave spørgsmå- lene til eleverne eller eleverne laver spørgs- mål til hinanden	Led og find: Svaret finder vi et bestemt sted i teksten (på linjerne) 1. 2. Led og tænk: Svaret finder vi flere steder i teksten (mellem linjerne) 1. 2. Svaret findes ikke direkte i teksten, der findes ikke et bestemt svar: Vi må reflektere, bru- ge vores viden om verden og viden om andre temaer (ud over linjerne) 1. 2.
Det litterære klatretræ	De yderste blade (de mest enkle elementer): Tid, sted, personer, miljø – på linjerne Træets grene: motiv, personskildringer, miljøbeskrivelser, indre monologer – på og mellem linjerne. Træets stamme: tema, genrekendskab, synsvinkel, komposition – bag om linjerne, læser tol- kende. Træets rodnet: tema, budskab, litterære principper og traditioner – tolkende, reflekterende, perspektiverende.
Find et vigtigt sted...	Tvinger læseren til at indtage en aktiv læseindstilling.

Læseforståelsesstrategier og andre litteraturpædagogiske værktøjer - fortsat

Efter læsning af en tekst	
Dramatisering	Velegnet til at gå i dybden med ethvert tekststykke.
Tableau	Velegnet til at gå i dybden med ethvert tekststykke.
Lav tegneserie	Værktøj til at gennemskue kompositionen i en tekst.
Omskriv til anden genre	Velegnet til sproglig og stilistisk opmærksomhed – og genrekendskab!
Den varme stol	Godt værktøj til at komme helt til bunds i en personkarakteristik. En elev ”er” en person fra teksten, resten stiller spørgsmål.
Paneldiskussion	Som ovenfor, men med mulighed for at få flere elever involveret – kan fx også bruges til at lade eleverne være personer fra flere forskellige tekster – eller måske fra flere forskellige perioder.

